

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๑๖

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (The Republic of Philippines) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) (The Lao People's Democratic Republic or Lao PDR) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Republic of Singapore) และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (The Republic of Indonesia)

การไหมโรงหรือการไหมกระหน้าของหน่วยงานราชการต่าง ๆ สถานศึกษาหรือแม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการร่วมแสดงสัญลักษณ์สู่การต้อนรับและเปิดศักราชใหม่ของประชาคมอาเซียน ที่จะบังเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ซึ่งเหลือเวลาไม่นานนักก็จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบู ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ และแผนแม่บทสำหรับกฎบัตรอาเซียน และต่อมาได้มีการจัดทำ AEC Blueprint ซึ่งมีการกล่าวถึง เรื่อง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ซึ่งที่ผ่านมาจะมีกล่าวถึงเฉพาะเรื่องประชาคมเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าในบทความนี้ใช้ภาพรวมคือประชาคมอาเซียน ซึ่งอธิบายและรวมความถึงทั้งสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน อันเป็นแนวทางของการรวมกลุ่มประเทศโดยยึดสามเสาหลักดังได้กล่าวมาแล้วนั้นเป็นสำคัญ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในเชิงภูมิภาคนิยมที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้น แต่ละประเทศต่างให้ความสนใจต่อการรวมตัวของกลุ่มประชาคมอาเซียน ในเบื้องต้นหน่วยงานที่ประสานและร่วมกันจัดตั้งก็คือรัฐบาลของแต่ละประเทศ โดยกลไกหลักคือกระทรวงการต่างประเทศนั่นเอง ในแวดวงวิชาการมักจะได้ยินเสมอว่าการแบ่งอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่นนั้น เน้นจุดสำคัญคือ ให้อำนาจรัฐบาลกลาง ดูแลเรื่องการคลังเชิงมหภาค ความมั่นคง รวมถึงการต่างประเทศ ส่วนรัฐบาลท้องถิ่นก็จะดูแลกิจการภายในของประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ ในขณะที่การดำเนินการใด ๆ ของรัฐบาลก็ตามย่อมกระทบต่อองค์การของรัฐบาลอย่างเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่เป็นองค์กรของรัฐในระดับฐานรากที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลและจัดการปกครองกันเอง โดยเน้นบทบาทของภาคประชาชนเป็นหลักนั้น ก็ย่อมได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐที่ดำเนินการในนโยบายการต่างประเทศอย่างเลี่ยงไม่ได้ เพราะต้องไม่ลืมว่า ท้องถิ่นไทยก็อยู่ในหรือเป็นหนึ่งในท้องถิ่นอาเซียน ในขณะเดียวกันท้องถิ่นในอาเซียนก็จะเป็นหนึ่งในท้องถิ่นเอเชีย ท้องถิ่นเอเชียก็จะเป็นหนึ่งในท้องถิ่นโลก

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

รัฐสภาสาร

๑๗

เช่นเดียวกับประชาชนหรือพลเมืองของท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็เป็นสมาชิกของอาเซียน เป็นพลเมืองของเอเชีย และเป็นพลโลก หรือพลเมืองของโลกด้วย ฉะนั้นเราหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะหลบหรือซ่อนตัวต่อกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลก

ดังนั้นในบทความนี้ผู้เขียนจึงต้องการสะท้อนบทบาทหรือความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยที่มีต่อกระแสแห่งประชาคมอาเซียน ในเบื้องต้นผู้เขียนจะได้นำเสนอความเป็นมาเบื้องต้นเกี่ยวกับอาเซียนเสียก่อน ต่อจากนั้นจะได้กล่าวถึงความท้าทายของท้องถิ่นในกระแสประชาคมอาเซียน ดังจะได้บรรยายอธิบายความดังนี้

๒. อาเซียน : ความเป็นมาและความเข้าใจเบื้องต้น

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia Nations - ASEAN) หรืออาเซียนได้ก่อกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ในระยะแรกการจัดตั้งมุ่งหวังผลทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเพื่อการต่อสู้กับภัยคอมมิวนิสต์เป็นสำคัญ (ปัทมสาร เทพชาตรี, ๒๕๕๕: ๒) พึ่งสังเกตว่า รัฐบาลในขณะนั้นก็เป็นรัฐบาลเผด็จการทหาร ซึ่งหลายครั้งที่มีการรัฐประหารก็มีการใช้เหตุผลเรื่องภัยคอมมิวนิสต์เสมอ* แต่ต่อมาในภายหลังเมื่อภัยดังกล่าวเริ่มสงบลงได้มุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจังในภูมิภาคโดยมีการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียนเพื่อกระตุ้นการค้าในภูมิภาค ในภายหลังได้มีการขยายความร่วมมือด้านการค้าบริการและเปิดเขตการลงทุนอาเซียนเพื่อดึงเงินทุนและความร่วมมือภายในอาเซียนในระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๔๖) มีการตกลงกันในกลุ่มประเทศสมาชิกเห็นควรรวมกลุ่มประเทศสมาชิกให้แข็งแกร่งโดยพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ต่อมาได้เร่งให้เกิดความร่วมมือโดยเร่งระยะเวลาให้เร็วขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประชาคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๓ : ก) นอกจากนี้อาเซียน ๑๐ ประเทศ มีประชากรกว่า ๖๐๐ ล้านคนและยังมีการสร้างความร่วมมือ

* เช่น การรัฐประหารโดยคณะปฏิวัติ (จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์) เมื่อ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ หรือการรัฐประหารโดยคณะปฏิวัติ (จอมพล ถนอม กิตติขจร) เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ล้วนแต่อ้างเหตุผลภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์แล้วปฏิวัติทั้งสิ้น ทั้งนี้สามารถอ่านเพิ่มเติมจากงานของ เขาวนระ ไตรมาส (๒๕๕๐: ๑๔๔)

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๑๘

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

อีก ๖ ประเทศ โดยขยายเพิ่มอีก ๓ ประเทศ(อาเซียนบวก ๓) คือ จีน ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ และเพิ่มอีก ๓ ประเทศ (อาเซียนบวก ๖) คือประเทศอินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ซึ่งจะมีประชากรประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านคน (รังสรรค์ เอี่ยมบุตรลบ, มปป : ๑) ในด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนจะมีกฎบัตร (ASEAN Charter) อันเป็นแนวทางกฎ กติกา และวิถีการปฏิบัติที่เป็นทางการ (rule-based practice) ที่จะสร้างแนวทางการขับเคลื่อนร่วมกันเป็นประชาคม อาเซียน และมีการลงนามรับรองพิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่ประกอบ ด้วยสามเสาหลักคือประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) และประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community) ซึ่งจะขอกล่าวถึง ในรายละเอียดดังนี้ (กรมการอาเซียน, มปป : ๙-๑๑ ; กรมการอาเซียน, ๒๕๕๕ ; กรมการ อาเซียน, ๒๕๕๑)

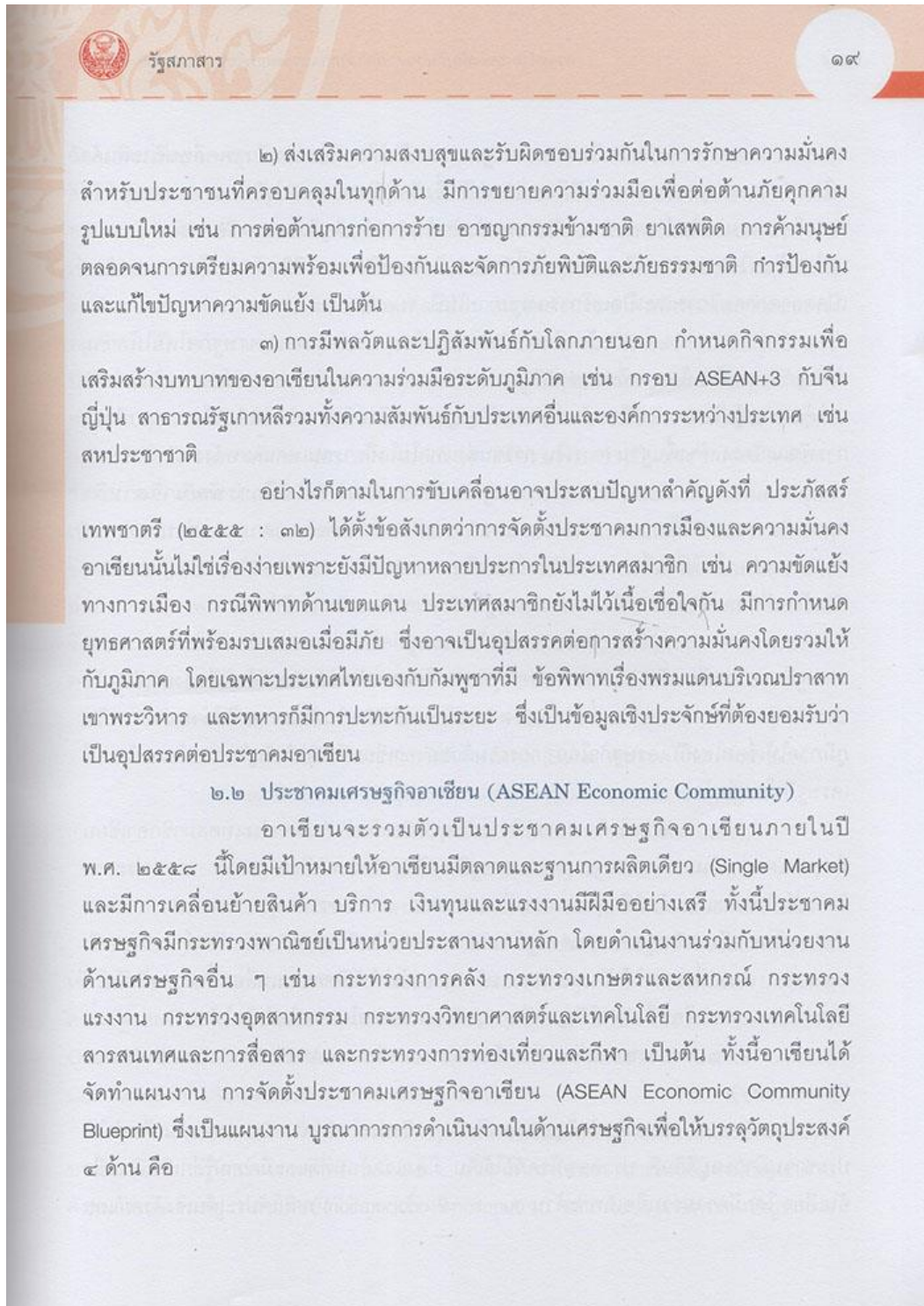
๒.๑ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community)

อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในการเมืองและความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ในทางปฏิบัติหน่วยงาน ผู้ประสานในประชาคมนี้คือ กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานประสานงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ประเทศในภูมิภาค อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี เพื่อรองรับ การเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงาน การจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้น ๓ ประการ คือ

๑) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจในระบบ สังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการเมือง ไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๒๐

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

๑) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี ซึ่งปัจจุบันตกลงกันได้ ๗ สาขา ได้แก่ สาขาวิศวกรรม แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักสำรวจ นักบัญชีและสถาปัตยกรรม และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ทั้งนี้กำหนดเป้าหมายให้ลดภาษีสินค้าเป็นร้อยละ ๐ และเปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุนภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๒) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่ช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษีและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและพลังงาน)

๓) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคให้มีการพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น ข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration-IAI) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก

๔) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกเน้นการปรับประสานนโยบาย เศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค โดยการจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ รวมทั้ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิตจำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก การรวมตัวของอาเซียนมีส่วนสำคัญในการต่อรองในเวทีเศรษฐกิจโลกอีกด้วย

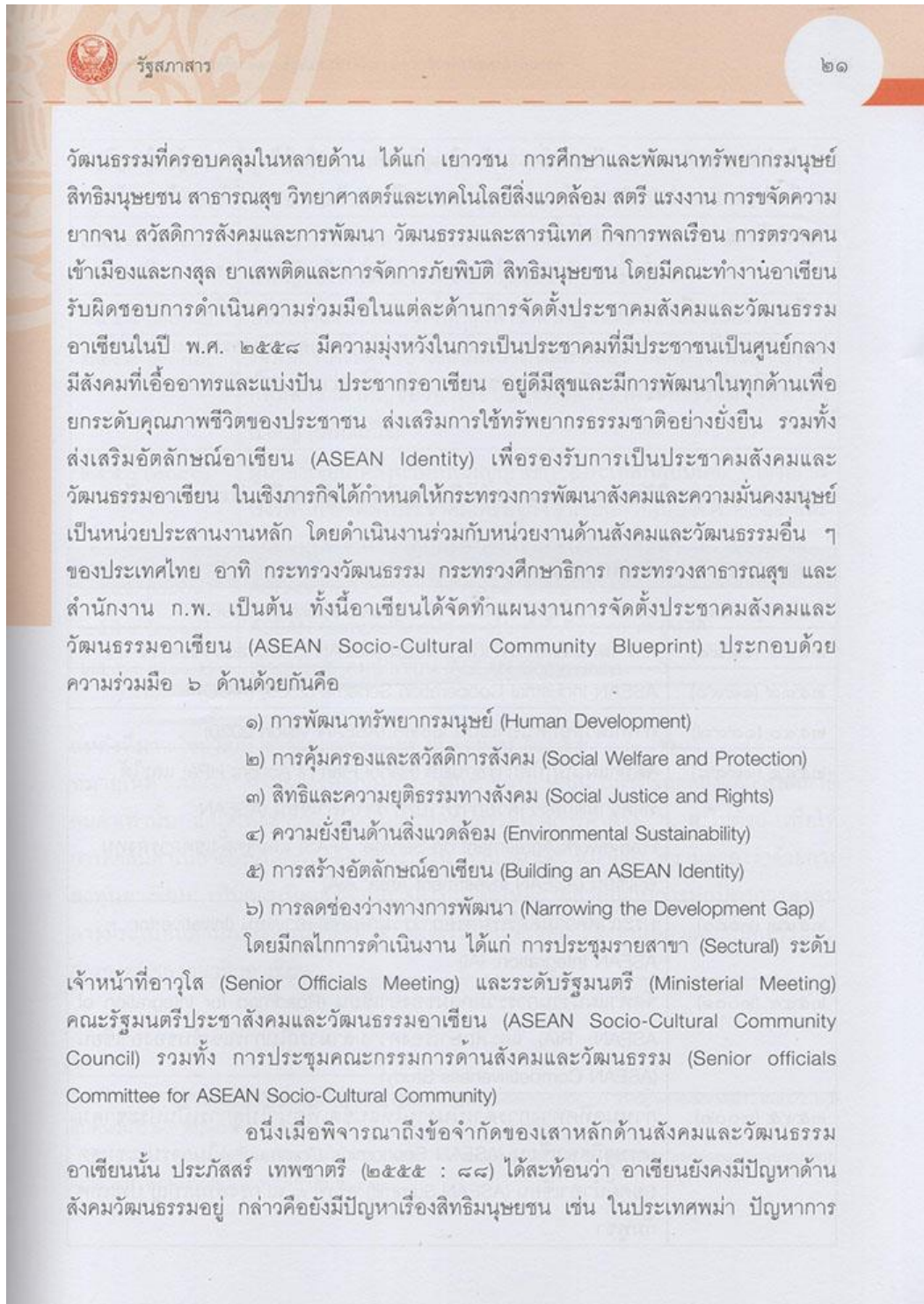
อย่างไรก็ตามหากพิจารณาอุปสรรคก็อาจพบว่า ประเทศสมาชิกอาเซียน มีความแตกต่างกันมากในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ มีกลุ่มประเทศที่ร่ำรวยมาก เช่น ประเทศ สิงคโปร์ ในขณะที่เดียวกันก็มีกลุ่มประเทศที่ยากจนมาก เช่น ลาว กัมพูชา และพม่า การมอง ประเทศในอาเซียนเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจมากกว่าการเป็นพันธมิตร (ประภัศร์ เทพชาตรี, ๒๕๕๕ : ๕๘) ซึ่งอาจทำให้ในอนาคตการพัฒนาอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้นไปในกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งอาจมีปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่คาดคิดก็เป็นได้

๒.๓ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)

ประเด็นสำคัญของอาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและ

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๒๒

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ขาดอัตลักษณ์ของอาเซียน ปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ความไม่ไว้วางใจของผู้คนในภูมิภาค รวมถึงปัญหาของประชาชนในด้านความรู้เรื่องอาเซียน ปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ท้าทายการรวมตัวของประเทศสมาชิกทั้งสิ้น

ทั้งนี้หากพิจารณาในภาพรวมเพื่อให้เห็นพัฒนาการความเป็นมาของอาเซียนแล้ว อาจศึกษาจากงานของ ไชยวัฒน์ คำชูและณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร (๒๕๕๕) เรื่องประชาคมอาเซียนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดพิมพ์โดยสถาบันพระปกเกล้า ได้สรุปความเคลื่อนไหวของการก่อตัวของประชาคมอาเซียนไว้อย่างน่าสนใจซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก

ตาราง ๑ แสดงวิวัฒนาการและการดำเนินการที่นำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

พ.ศ. (ค.ศ.)	ลำดับการณ
๒๕๑๐ (๑๙๖๗)	ประกาศปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) (1967)
๒๕๓๕ (๑๙๙๒)	การพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)
๒๕๓๙ (๑๙๙๖)	ASEAN Industrial Cooperation Scheme (2539) (AICO)
๒๕๔๐ (๑๙๙๗)	กำหนดวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ (ASEAN Vision 2020)
๒๕๔๑ (๑๙๙๘)	จัดทำแผนปฏิบัติการฮานอย (Hanoi Plan of Action: HPA) และได้ทำความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Service: AFAS) และจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area: AIA)
๒๕๔๓ (๒๐๐๐)	ประกาศความคิดริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI)
๒๕๔๔ (๒๐๐๑)	จัดทำแผนงานการรวมกลุ่มของอาเซียน (Roadmap for Integration of ASEAN: RIA) และศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน (ASEAN Competitiveness Study)
๒๕๔๕ (๒๐๐๒)	กำหนดทิศทางการดำเนินงานให้แน่ชัดเพื่อนำไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community). ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ ๔ ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

รัฐสภาสาร		๒๓
๒๕๔๖ (๒๐๐๓)	ผู้นำอาเซียนประกาศแถลงการณ์ Bali Concord II เห็นชอบที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี ๒๐๒๐	
๒๕๔๗ (๒๐๐๔)	ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน รวม ๑๒ กลุ่มสาขาทางเศรษฐกิจ	
๒๕๔๘ (๒๐๐๕)	ปรับปรุงแผนงานการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนในระยะที่ ๒	
๒๕๔๙ (๒๐๐๖)	รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนและพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญ (ฉบับแก้ไข)	
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบู (ประเทศฟิลิปปินส์) ว่าด้วยการเร่งรัด การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ และแผนแม่บทสำหรับปฏิญญาอาเซียน และได้มีการจัดทำ AEC Blueprint	
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA)	
๒๕๕๔ (๒๐๑๑)	ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA)	
๒๕๕๘ (๒๐๑๕)	เข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)	

แหล่งที่มา : ไซยวัฒน์ คำชูและณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร (๒๕๕๕ : ๑๓-๑๔)

หมายเหตุ : ATIGA* หมายถึงข้อตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ไม่ใช่มีข้อตกลงแค่การลดภาษีสินค้าเท่านั้น แต่ได้เพิ่มรายละเอียดในการลดอุปสรรคทางการค้าต่าง ๆ ลงไปด้วย เพื่อให้การค้าสินค้าในอาเซียนมีความคล่องตัวมากขึ้น ส่วน ACIA^๖ หมายถึง ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน เป็นการเปิดเสรีด้านการลงทุนโดยให้ความสำคัญกับการปกป้องการลงทุน การมีระเบียบด้านการลงทุนที่โปร่งใส ส่งเสริมให้เกิดเขตการลงทุนเดียวและเปิดเสรีระบบการลงทุนของสมาชิกอาเซียน

* ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก <http://www.tradelogistics.go.th/download/file/12ffdb22.pdf> สืบค้นวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

^๖ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก <http://www.dtn.go.th/filesupload/files/serviceandinvestment/ACIA.pdf> สืบค้นวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๒๔

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

กล่าวโดยสรุป “ประชาคมอาเซียน” นั้นเป็นการยกระดับคำว่า “สมาคม” (ซึ่งเป็นการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐) ไปเป็นคำว่า “ประชาคม” (เพื่อเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนม มีตัวบทกฎหมาย มีหลักการ และมีความเป็นทางการมากขึ้นโดยเฉพาะการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ใน ASEAN Charter) ความจำเป็นที่จะต้องยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เป็นองค์กรรูปแบบใหม่ ที่ผูกพันกันด้วยหลักการแห่งกฎหมายมากขึ้น (ไชยวัฒน์ คำชูและณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต, ๒๕๕๕: ๑๒) ทั้งนี้การรวมตัวกันเพื่อยกระดับความสัมพันธ์ในภูมิภาคในครั้งนี้ ไม่ควรเปลี่ยนแปลงเฉพาะชื่อเท่านั้น สำเนักร่วมกันในความเป็นพลเมืองอาเซียนก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะที่ผ่านมาจะเห็นบทบาทของผู้นำประชาคมอาเซียนรวมกันเป็นหลัก หากแต่มิติของประชาชนยังคงมีบทบาทน้อยอยู่ ซึ่งต้องเร่งสร้างการเรียนรู้แก่ประชาชนร่วมกันต่อไป

๒.๔ ประโยชน์ที่ไทยได้รับการเป็นสมาชิกอาเซียน

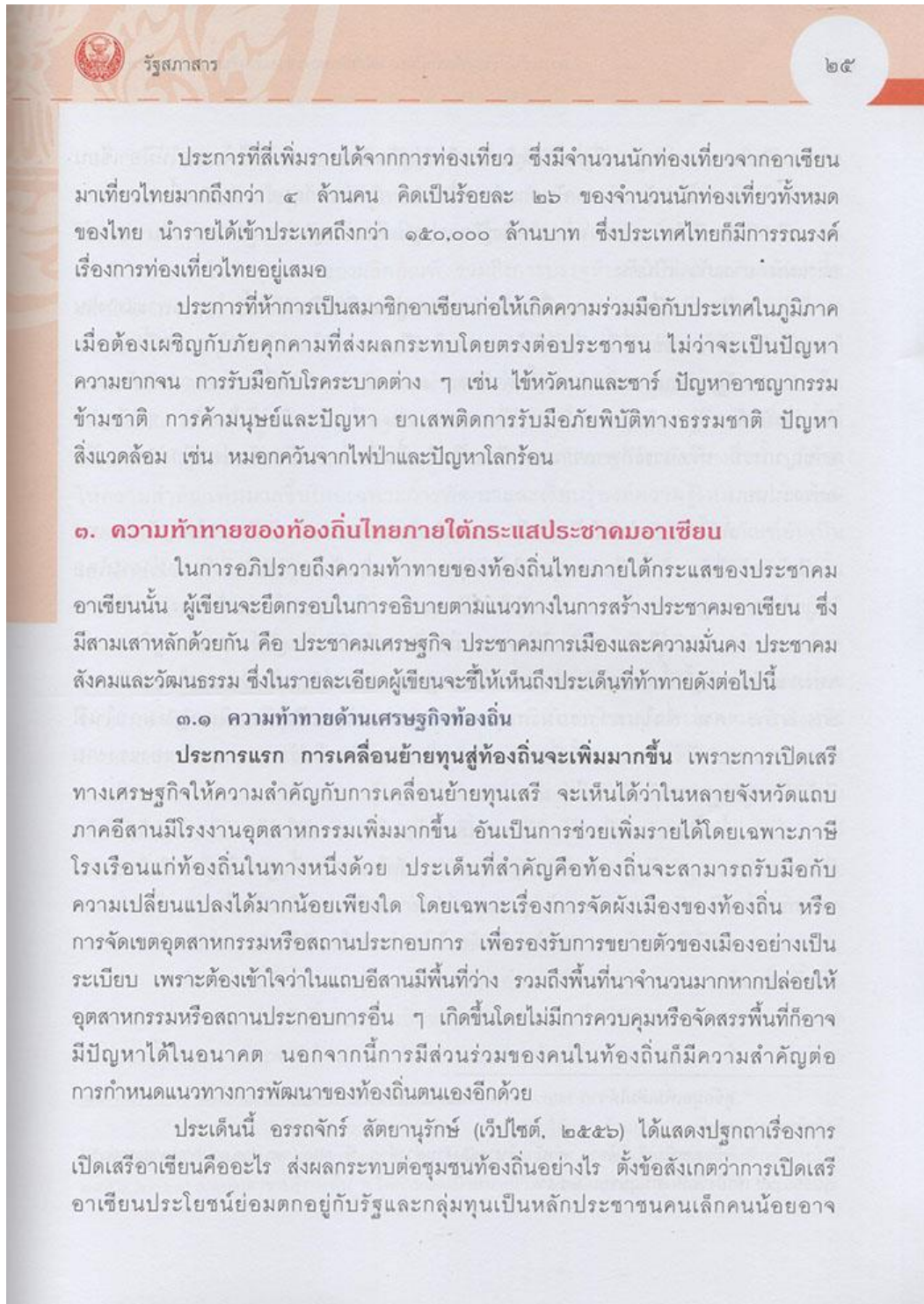
กรมการอาเซียน (๒๕๕๑: ๓๒-๓๓) ได้สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ต่อการเป็นสมาชิกอาเซียนซึ่งผู้เขียนขอสรุปที่ละประเด็นดังนี้ ประการแรกอาเซียนนั้นเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทยโดยมูลค่าการค้ากว่า ๑.๗๕ ล้านล้านบาทต่อปี หรือร้อยละ ๑๙.๒ ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ ๒๐.๗ ของมูลค่าการค้าส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ามาตลอด กล่าวได้ว่าเป็นนิมิตรหมายอันดีต่อการเป็นสมาชิกอาเซียนมาตั้งแต่ต้นของไทย ดังนั้นอาเซียนถือเป็นแหล่งเงินทุนและเป้าหมายในการลงทุนของไทยอย่างดี

ประการที่สองการรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางเศรษฐกิจจะบวกกับการขยายความร่วมมือเพื่อให้เชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบจ่ายไฟฟ้า ฯลฯ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทยมากขึ้น พร้อมกับช่วยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย ๖๐ ล้านคนเป็นประชาชนอาเซียนเกือบ ๖๐๐ ล้านคน หรือกว่า ๓,๐๐๐ ล้านคน กรณีอาเซียน+๖ นอกจากนี้อาเซียนยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของไทยในเวทีโลกเพราะการผนึกกำลังในภูมิภาคที่เข้มแข็งนั่นเอง

ประการที่สามโอกาสของไทยจะเพิ่มขึ้นเมื่ออาเซียนสามารถสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำเร็จเพราะจะเปิดโอกาสในสินค้า บริการ แรงงานฝีมือและเงินทุนเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรียิ่งขึ้น

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๒๖

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ขาดหายไปโดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายทุนขนาดใหญ่สู่ท้องถิ่น อรรถจักร์ได้เสนอให้มีอาเซียนภาคประชาชน เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง เช่น การรวมกลุ่มของประมงพื้นบ้านไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ชาวสวนยางก็ต้องรู้จักแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่ายางพารา เช่น การทำยางแผ่น ยางแก้ว เป็นต้น

ประการที่สอง การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนที่เริ่มหันมาให้ความสนใจเป็นแรงงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเพราะนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำวันละ ๓๐๐ บาท การเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวท้องถิ่นยังต้องเฝ้าระวังเรื่องต่าง ๆ ที่ตามมา เช่น เรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ปัญหาอาชญากรรม หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ซึ่งการป้องกันย่อมดีกว่าการแก้ไขอย่างแน่นอน

ทั้งนี้หากยังจำกันได้ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕^๕ ที่เป็นข่าวใหญ่ทั่วประเทศ กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่ขอนแก่น ได้จับกุมแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่เข้ามาทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งชายและหญิงกว่า ๔๐๐ คน เป็นที่น่าสนใจต่อเส้นทางทางการเดินทางของแรงงานจากพม่าสู่ไทย เข้ามาถึงใจกลางเมืองขอนแก่นอันเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าของภาคอีสาน ทั้งนี้พบว่ามีแรงงานพม่าที่ผิดกฎหมายและทำงานในประเทศไทยประมาณ ๖๓,๗๖๔ คน ซึ่งในภาพรวมมีกลุ่มแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕^๖ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๙๓,๓๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของแรงงานที่เข้าเมืองถูกกฎหมายซึ่งมีมากถึง ๙๔๐,๕๓๑ คน

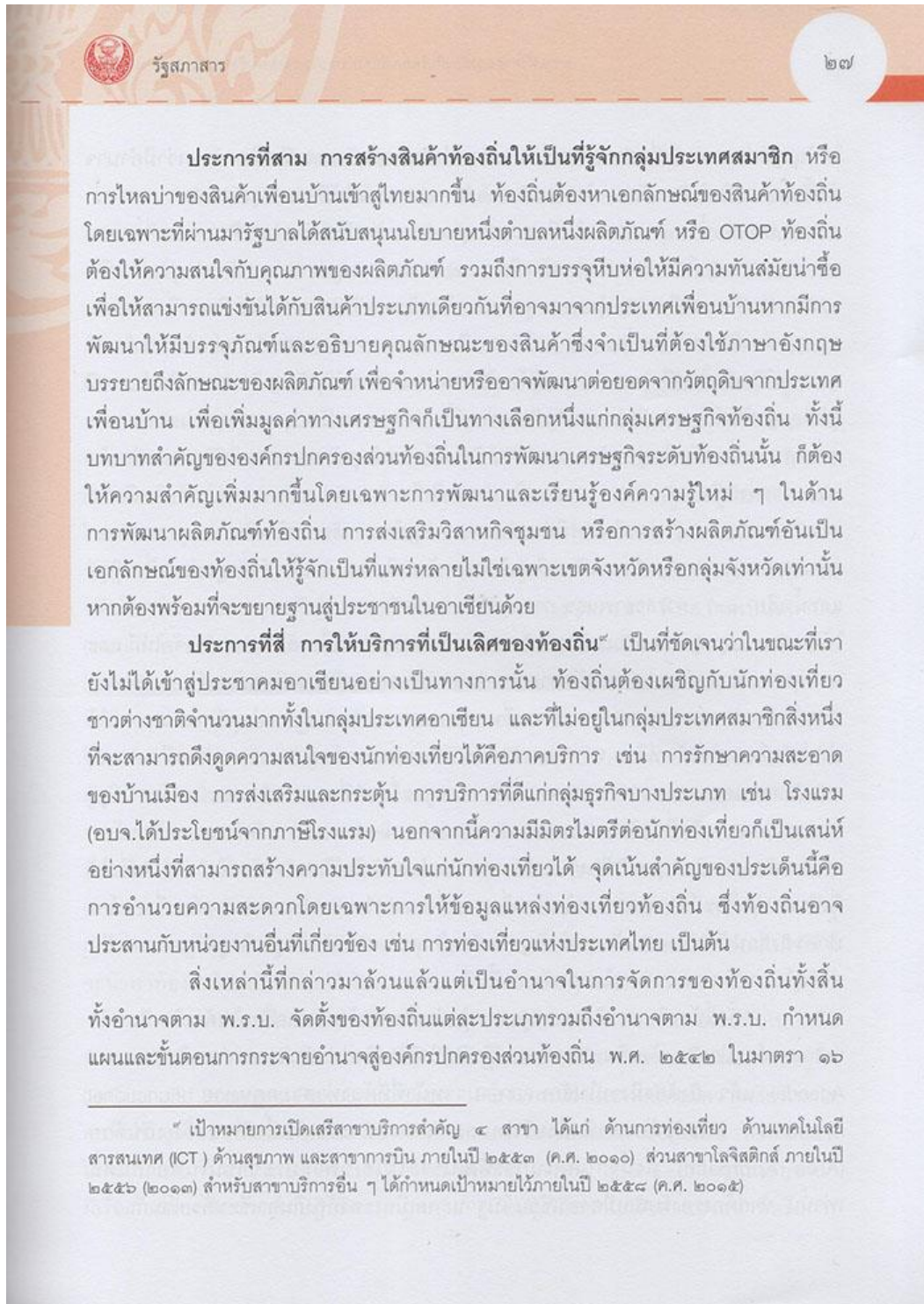
ทั้งนี้ในการเคลื่อนย้ายแรงงานดังที่ต้องพึงระวังต่อไปคือ เรื่องโรคภัยไข้เจ็บที่ตามมากับแรงงาน ปัญหาเรื่องอาชญากรรม การจัดโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่รองรับในชุมชนแรงงานต่างชาติ การประสานงานกับชุมชนแรงงานต่างชาติ และประเด็นอื่น ๆ ที่จะตามมาภายหลังการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ท้องถิ่นต้องให้ความสนใจและวิเคราะห์สถานการณ์ของท้องถิ่นของตน

^๕ ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/region/๒๕๕๔๗๘> เข้าถึงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

^๖ ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ที่ <http://wp.doe.go.th/site/statistic/8/sy2555.pdf> เข้าถึงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๖

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

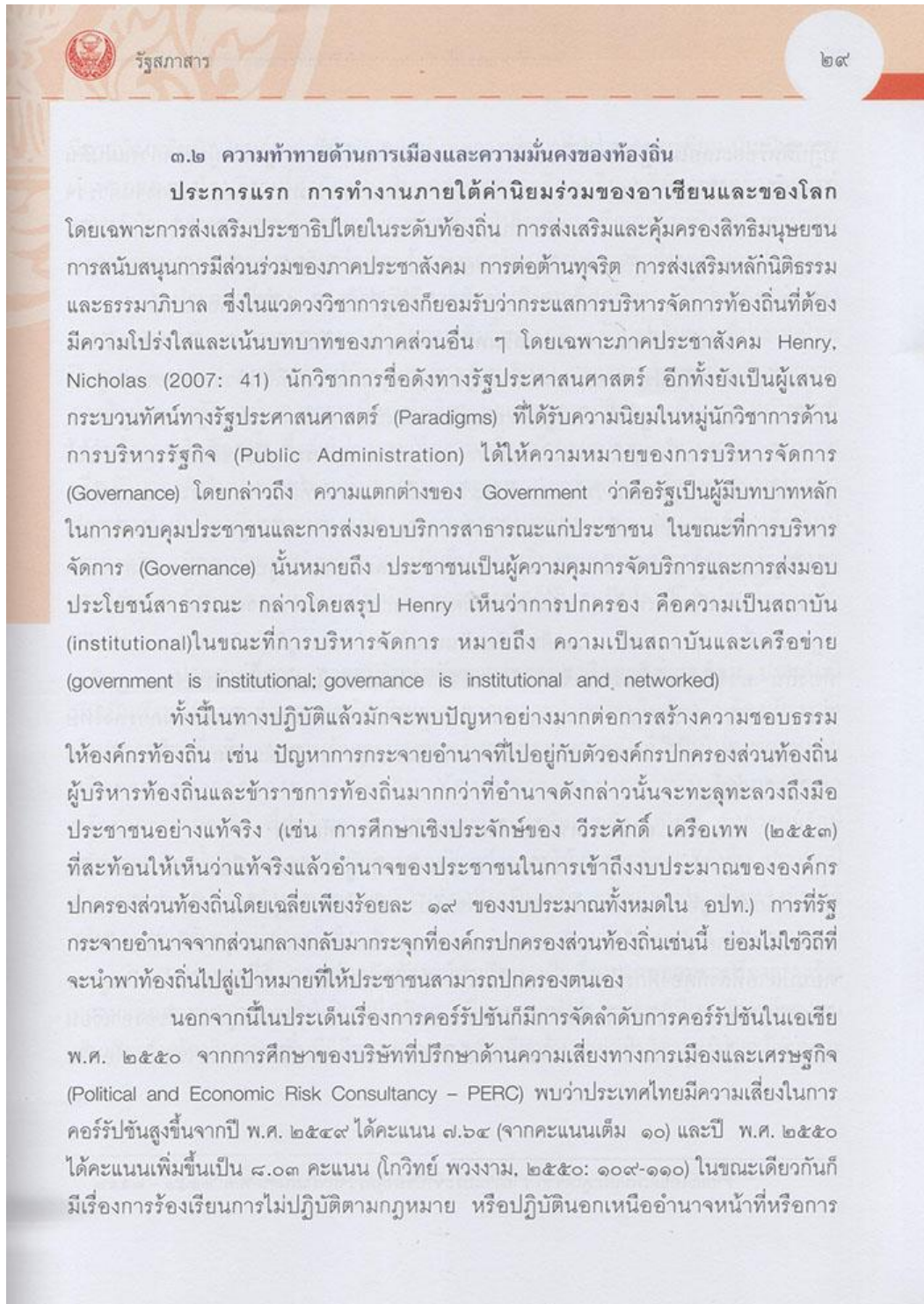
สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลรวมถึงเมืองพัทยาว่ามีอำนาจ ดังนี้ ๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ ๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ ๔) การสาธารณูปโภค และการก่อสร้างอื่นๆ ๕) การสาธารณูปการ ๖) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ ๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยว ๙) การจัดการศึกษา ๑๐) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ๑๔) การส่งเสริมกีฬา ๑๕) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน ๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น ๑๗) การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย ๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ๒๐) การจัดให้มี และควบคุมสุสานและฌาปนสถาน ๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์ ๒๒) การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์ ๒๓) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณะสถานอื่น ๆ ๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒๕) การผังเมือง ๒๖) การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร ๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ ๒๘) การควบคุมอาคาร ๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๓๑) กิจอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรเน้นจุดสำคัญของท้องถิ่นตนโดยอาศัยข้อมูลเชิงภูมิรัฐศาสตร์เป็นสำคัญในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่

ทั้งนี้ท้องถิ่นควรพิจารณาว่าจะมุ่งเน้นพัฒนาท้องถิ่นของตนในด้านใดเป็นหลัก เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในเชิงประเด็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) แล้ว ยังต้องมึงานในลักษณะอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำตามกฎหมาย (Functional Approach) และยังคงคำนึงถึงบริบทและความเหมาะสมกับพื้นที่ของท้องถิ่นด้วย (Area Approach) ทั้งนี้ฐานคิดในการพัฒนาจะไม่ใช่ว่าเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นตนเท่านั้น หากต้องรองรับพลเมืองอาเซียน ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่นอาเซียนด้วยเช่นกัน

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๓๐

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ย้อนหลังสามปีคือปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓^{๑๑} ซึ่งกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถูกร้องเรียนและรักษาสถิติ ติดหนึ่งในสามอันดับของหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุดมาโดยตลอด อันสะท้อนให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะเรื่องจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งเป็นภาวะที่ท้าทายอย่างยิ่ง

ประการที่สอง การส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน ประเด็นปัญหาในปัจจุบันนี้การเคลื่อนตัวของประชากรสู่การก้าวข้ามพรมแดนของประเทศไทย เป็นรัฐโลก ย่อมมีประเด็นปัญหาตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ณ ขณะนี้เรายังไม่คิดอะไรกันมาก แต่การหาทางเผื่อระวังก็ไม่ใช่ว่าจะเสียหายการให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังจะเป็นทางออกที่ดี เพราะประชาชนเสมือนตาข่ายประตี่ที่เห็นความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งกรณีปัญหายาเสพติดที่นับว่าเป็นปัญหาของทุกชนชาติ โดยเฉพาะการแพร่ระบาดและการนำเข้าสู่ประเทศไทย ยิ่งการเปิดเสรีทางการค้าเพิ่มขึ้นเท่าใด ในตลาดมืดก็มีความพยายามกระจายยาเสพติด กระทั่งสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ตามมา ประเด็นนี้ท้องถิ่นเองต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประชาชนและท้องถิ่น อาจมีการจัดเวรยามซึ่งอาศัยกำลังจากประชาชนในท้องถิ่น การออกกฎกติกาที่มาจากการยอมรับของคนในชุมชนและถือปฏิบัติร่วมกัน หากฝ่าฝืนอาจมีการลงโทษทางสังคม เช่น การไม่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินของชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนท้าทายต่อท้องถิ่นทั้งสิ้น

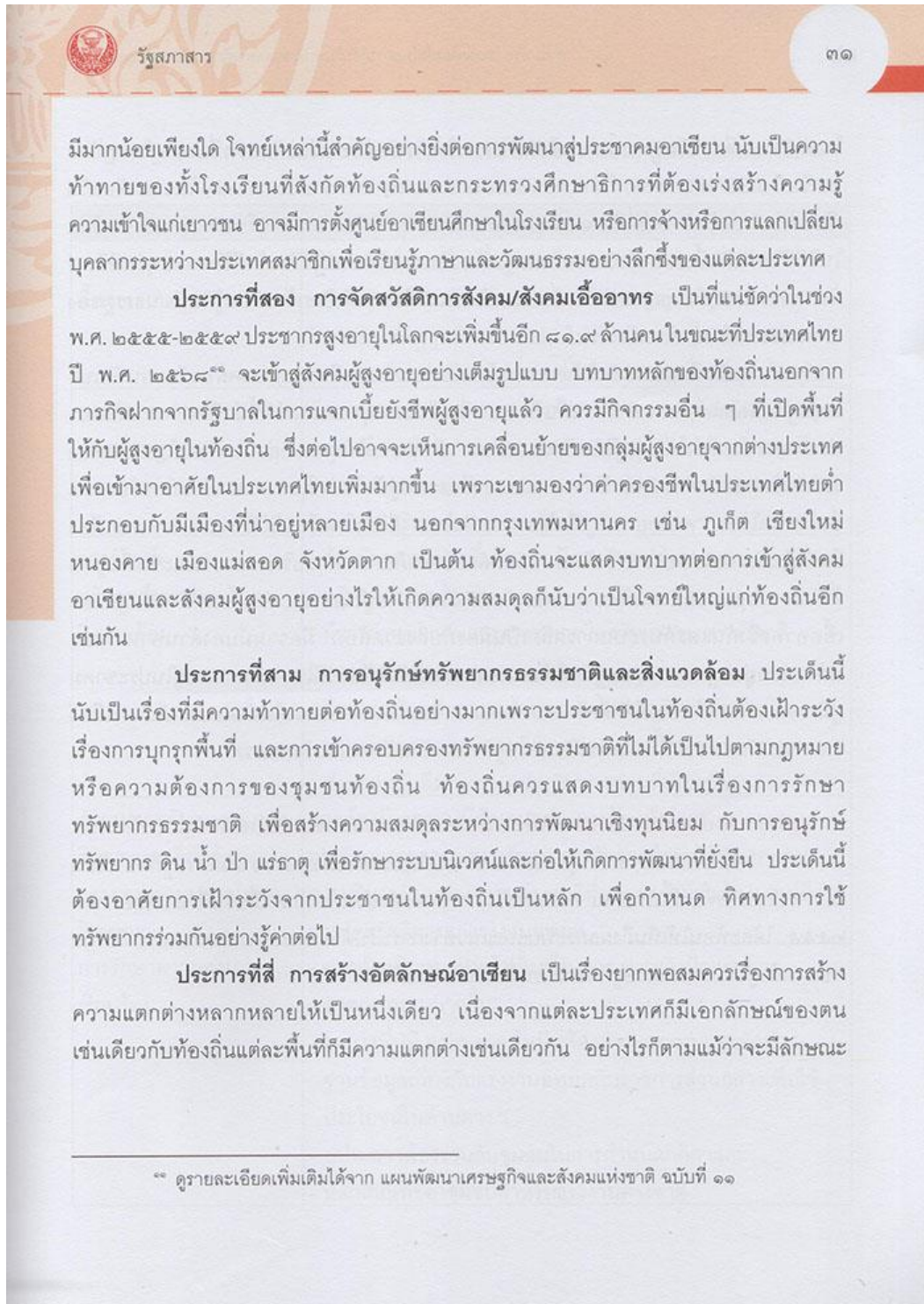
๓.๓ ความท้าทายด้านสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประการแรก การพัฒนาเยาวชนท้องถิ่นสู่เยาวชนอาเซียน เยาวชนถือเป็นกำลังหลักสำคัญที่จะรับช่วงต่อการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ท้องถิ่นมีบทบาทอย่างหนึ่งที่สำคัญในการให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนซึ่งมีตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่นสู่การต้อนรับประชาคมอาเซียนเริ่มขึ้นจริงจังเพียงใดนอกจากการประดับธงสัญลักษณ์ของอาเซียนหรือประเทศในกลุ่มสมาชิก ประเด็นความเข้าใจต่อประชาคมอาเซียนของเยาวชนในท้องถิ่น

^{๑๑} รายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก รายงานประจำปีของผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

“ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๓๒

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ในอัตลักษณ์ที่ต่างกัน หากแต่อาเซียนต้องการให้เกิดอัตลักษณ์ร่วมกัน ดังที่ปรากฏในกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ที่ว่า one vision, one identity and one community ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้กีดกัน อัตลักษณ์ที่มีมาแต่เดิม ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มวัฒนธรรม หรือบทบาทของอาเซียนในวิถีชีวิตที่เพิ่มขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และในขณะเดียวกันก็เปิดกว้างเรียนรู้กับวัฒนธรรมของแต่ละประเทศในอาเซียนอีกด้วย

จากที่กล่าวมาจะได้ว่าความท้าทายค่อนข้างจะมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้แนะทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลางเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาว ที่ต้องการให้ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ (ซึ่งเราเข้าสู่บ้านแห่งประชาคมอาเซียนเรียบร้อยแล้ว) ซึ่งกำหนดไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพสังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกันระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” จะเห็นความเชื่อมโยงหลายประเด็นทั้งต่อประเด็นการเมืองและความมั่นคง รวมถึงประเด็นด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและวัฒนธรรม

๔. ผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รองศาสตราจารย์ ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ ได้บรรยายเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่นไทย ณ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบและแนวทางการปรับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังจะนำเสนอ ดังนี้

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

รัฐสภาสาร	
๓๓	
ตาราง ๒ แสดงผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของ อปท. สู่ประชาคมอาเซียน	
ผลกระทบ	แนวทางการปรับตัว
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวด้านการลงทุนภายในท้องถิ่น เช่น การพัฒนาการคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า ประปา ซึ่ง อปท.ต้องประสานและร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนาส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจ	ต้องทบทวนถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลช่วยเหลือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้ท้องถิ่นรวมถึงวิสาหกิจชุมชน และอาจทบทวนนโยบายและบทบาทของท้องถิ่นในการส่งเสริมการลงทุนภายในท้องถิ่น
การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- ต้องมีบทบาทมากขึ้นในการเฝ้าระวังการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ - มีการกำหนดแผนและมาตรการป้องกันและบรรเทาวิกฤติทางสิ่งแวดล้อม - มีการชักจูงทำความเข้าใจแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งทบทวนขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่าง อปท.กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
สังคม/การพัฒนาคุณภาพชีวิต/การเคลื่อนย้ายแรงงานความยากจนและโรคระบาด	อาจต้องมีแนวทางที่ชัดเจน เช่น การป้องกันโรคระบาดและการจัดการสาธารณสุขมูลฐาน การจัดการศึกษาให้กับเยาวชน การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติดที่อพยพเข้ามาในไทย รวมถึงการจัดสวัสดิการแก่แรงงานอพยพ
การรักษาความสงบเรียบร้อย	- อาจต้องมีบทบาทหน้าที่ในเรื่องการเฝ้าระวังปัญหาด้านอาชญากรรมมากขึ้น - ในบางพื้นที่ อปท.อาจจำเป็นต้องพัฒนาระบบและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานอพยพกับราชการส่วนกลางเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ - อปท.อาจต้องร่วมกับชุมชนในการกำหนดกติกาและหลักเกณฑ์ของชุมชนสำหรับแรงงานต่างชาติด

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๓๔

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

การจัดการด้านภาษา วัฒนธรรมและจารีต ประเพณี	- อาจจัดทำข้อมูลที่เป็นสำหรับแรงงานต่างชาติเป็นภาษา อังกฤษ หรือภาษาอาเซียนอื่นๆ - ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจวัฒนธรรมของ ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน
--	---

แหล่งที่มา : ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ (๒๕๕๕) เอกสารเรียบเรียงคำบรรยาย เรื่อง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่นไทย

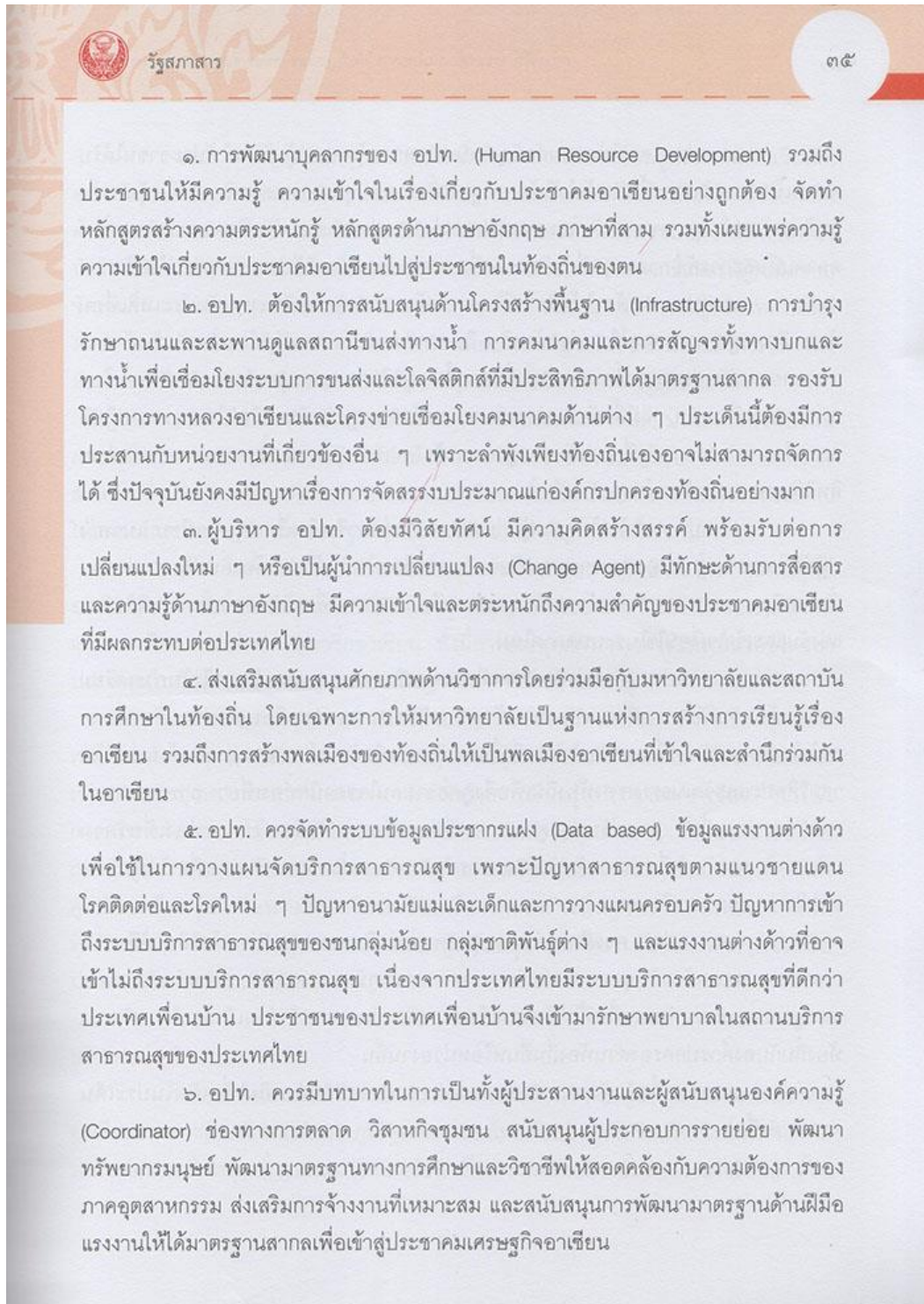
๕. การเตรียมความพร้อมของ อปท.เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประชาคมอาเซียนจะเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการกลไกของรัฐทุกระดับต้องเตรียมพร้อมและรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์กรฐานรากและเป็นพื้นที่รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเลี่ยงไม่ได้ บุคลากรของท้องถิ่นมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องของประชาคมอาเซียนอย่างถูกต้องเตรียมความพร้อมสำหรับบุคลากรในสาขาต่าง ๆ อาทิ ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน เนื่องจากอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง (ภาษาราชการ) ในการประสานงาน (ถูกกำหนดในกฎบัตรอาเซียน) ส่วนภาษาท้องถิ่นก็สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก การกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานการสาธารณสุข การศึกษา การส่งเสริมการค้าการลงทุน การให้ข้อมูลแก่นักลงทุนที่สำคัญต่อไปการค้าการลงทุนตามแนวชายแดนจะเพิ่มมากขึ้น อปท.โดยเฉพาะที่มีพื้นที่บริเวณชายแดนจะต้องเตรียมความพร้อมให้การสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวอย่างเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนี้ อปท.ต้องช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมอัตลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกอาเซียนให้หลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และเนื่องจากประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนั้น อปท. จะต้องวิเคราะห์ว่าจะสามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมอาเซียนได้อย่างไร และควรเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างไรบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒๕๕๖: ๑๓๖-๑๓๘) ได้เสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมความพร้อมต่าง ๆ ดังนี้

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๓๖

ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

๗. อบท. ควรให้ความสำคัญกับบทบาทการคุ้มครองผู้บริโภคให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าให้ได้มาตรฐานทั้งราคา คุณภาพและบริการเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน อันเป็นผลกระทบมาจากตลาดเสรีและการค้า การลงทุนที่กำลังจะเกิดขึ้นอาจจะกระทบการค้าระหว่างชุมชนท้องถิ่น

๘. อบท. จะต้องให้บริการข้อมูลการค้าการลงทุนแก่นักลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ศึกษาสู่ทางการลงทุนในแต่ละท้องถิ่น ในอนาคตการค้าการลงทุนโดยเฉพาะการค้าตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านจะเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหาร และบุคลากรของ อบท. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อบท. ที่มีพื้นที่บริเวณชายแดนควรศึกษา กฎ ระเบียบ เงื่อนไข แนวทางปฏิบัติ และนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวกับการดูแลการค้า การลงทุนตามแนวชายแดน ตลอดจนสิทธิพิเศษและประโยชน์ต่าง ๆ

๙. อบท. จะต้องให้ความรู้แก่ประชาชน กลุ่มอาชีพ ในเรื่องกฎ ระเบียบ แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานของประชาคมอาเซียน ในการส่งเสริมสินค้าของท้องถิ่นเพื่อการส่งออก ทั้งผลผลิตทางการเกษตร สินค้าภายในชุมชน หรือ OTOP เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเข้าใจเงื่อนไขในระบบตลาดใหม่

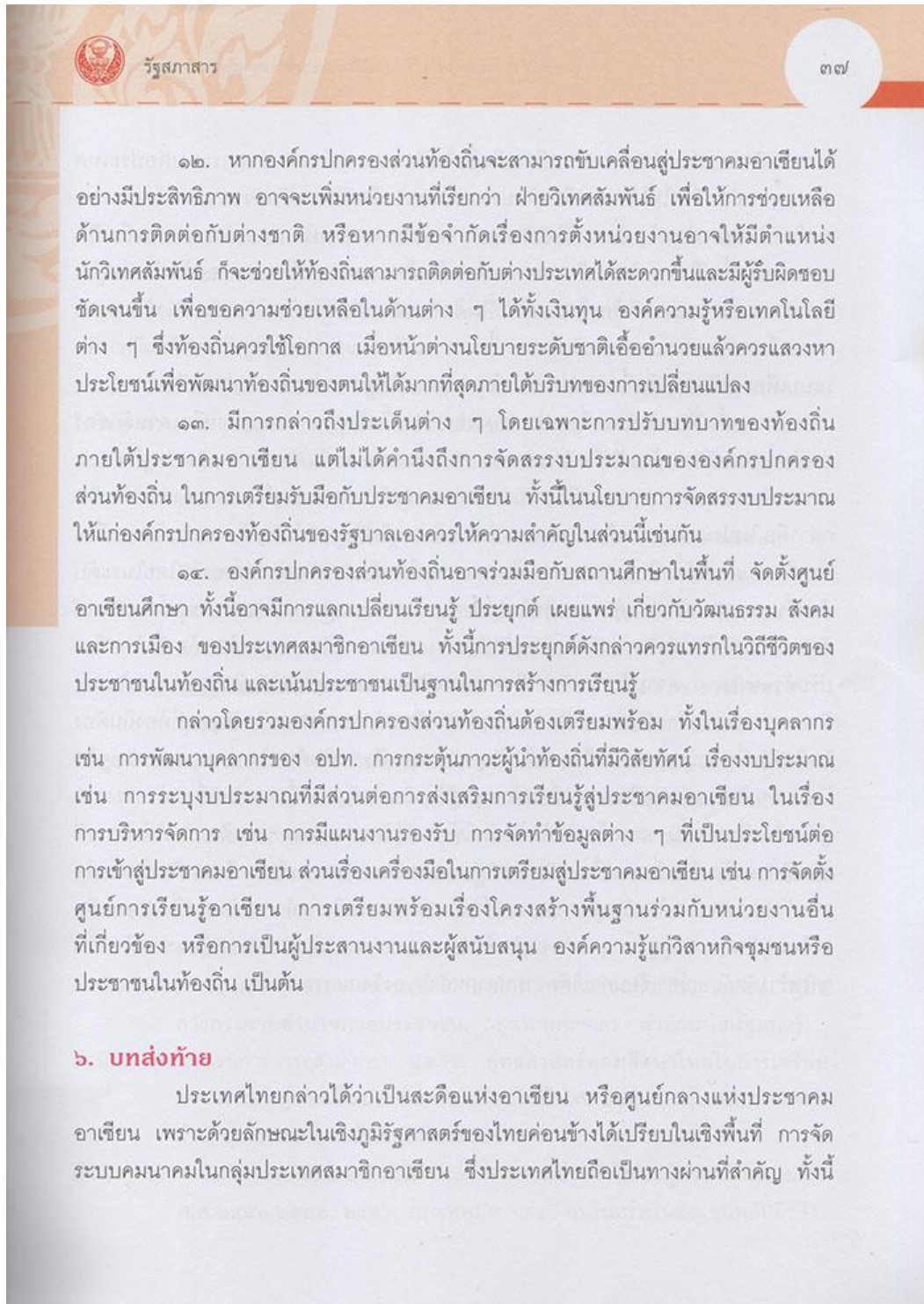
๑๐. อบท. ต้องนำศักยภาพที่เป็นจุดแข็งของตนเองมาเป็นกลไกในการเตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อบท. ต้องหันมาสนใจในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้นและส่งเสริมอัตลักษณ์ (Identity) ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว การปรับปรุงดูแลสถานที่ท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน

๑๑. อบท. ควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์บริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์บริหารราชการส่วนภูมิภาคและบริหารราชการส่วนกลาง และบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่ให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยอาจเข้าร่วมเป็นภาคีการพัฒนาท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานอื่น

นอกจากนี้แล้วผู้เขียนขอเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

๓๘

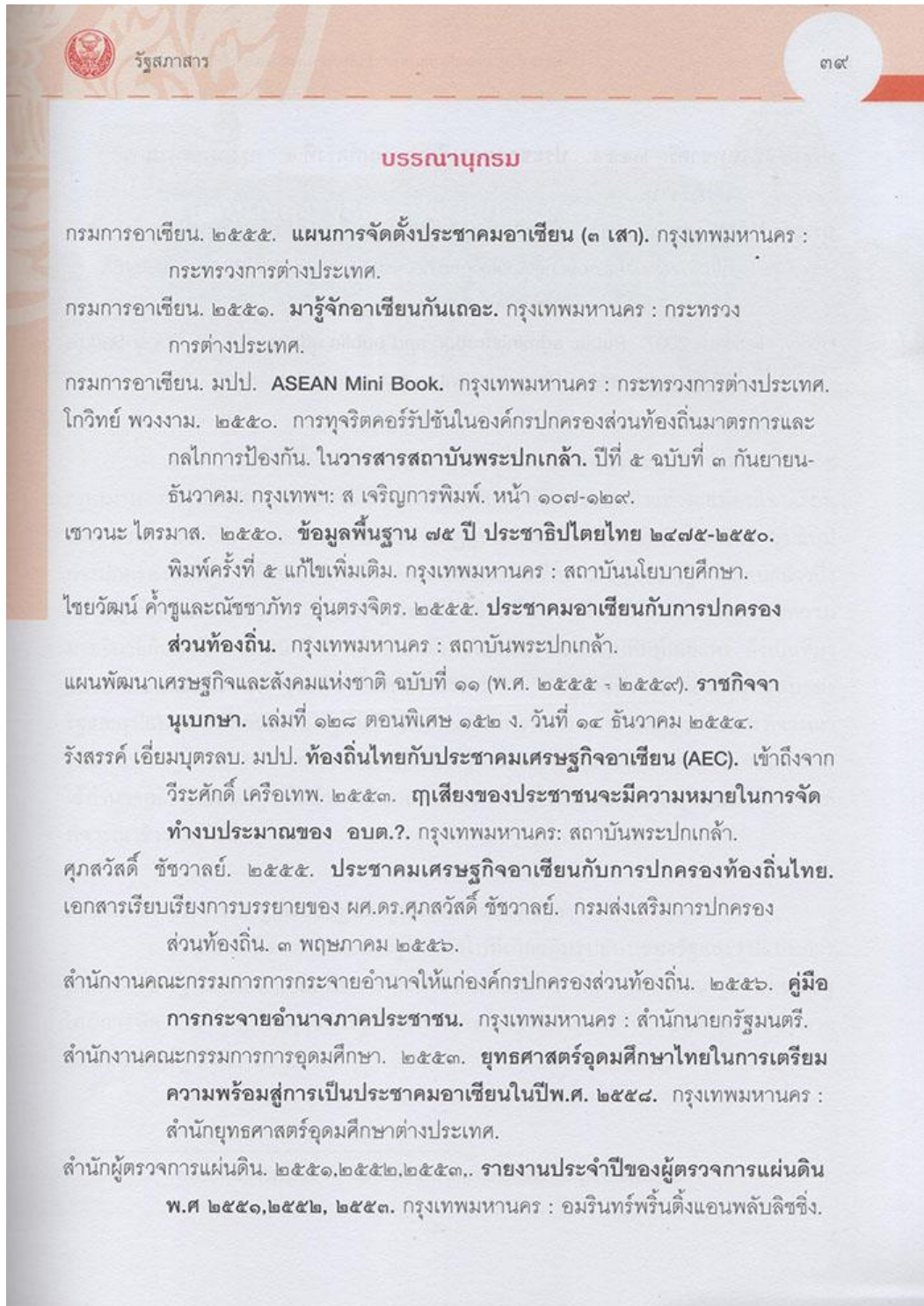
ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

การรวมตัวของประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ย่อมกระทบต่อประเทศต่าง ๆ อย่างเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกับประเทศไทยเองต้องมีการปรับตัวอย่างมากโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ถือเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ รวมถึงเป็นด้านแรกเชิงพื้นที่ในการติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในแนวชายแดน ในขณะที่ท้องถิ่นภายในที่ไม่ติดชายแดนก็ต้องเตรียมตัวเช่นเดียวกันเพราะการเคลื่อนย้ายของแรงงานเสรีเพิ่มมากขึ้น การเตรียมระบบสาธารณูปโภคก็ต้องมีการจัดระบบเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ ในฐานะประชากรแห่งอาเซียน

ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนนั้นมีการวางแนวทางหรือเสาหลักของอาเซียนสามหลักการด้วยกันคือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนนั้นส่งผลต่อความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ในประชาคมการเมืองและความมั่นคง มีประเด็นท้าทายสำคัญ คือ ความท้าทายเรื่องการทำงานภายใต้ค่านิยมร่วมของอาเซียนและของโลกคือการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล ดูเหมือนท้องถิ่นไทยต้องปรับตัวอย่างมาก ความท้าทายถัดมาคือการส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชน เพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ปัญหาที่ท้องถิ่นต้องรับมือคือเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น ในประชาคมเศรษฐกิจ มีประเด็นท้าทายสำคัญคือ การเคลื่อนย้ายทุนสู่ท้องถิ่นจะเพิ่มมากขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น การสร้างสินค้าท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักกลุ่มประเทศสมาชิก การให้บริการที่เป็นเลิศของท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีประเด็นท้าทายคือการพัฒนาเยาวชนท้องถิ่นสู่เยาวชนอาเซียน การจัดสวัสดิการสังคม/สังคมเอื้ออาทรเพื่อเตรียมสู่สังคมแห่งผู้สูงอายุ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น การสร้างอัตลักษณ์อาเซียนภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรมอาเซียน

สุนทรชัย ขอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

สุนทรชัย ชอบยศ. (2556, ตุลาคม). “ความท้าทายของท้องถิ่นไทยภายใต้บริบทประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” รัฐสภาสาร. 61(10) : หน้า 15-40.

